

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בגשיאית כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת תצוה

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וְאַתָּה תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שְׁמֵן זֵית זָךְ כִּתִּית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (כ"ז)

צריך להבין למה מייחס הכתוב למשה רבינו ואתה תצוה, וגם מה שאמר ויקחו אליך ולא אמר ויקחו לי. ועוד צריך להבין מה שאיתא בזה"ק (ח"ג רמז) שבשביל שאמר משה רבינו ע"ה 'מחני נא מספרך אשר כתבת' (שמות לב לב), לא הוזכר שמו בפרשה זו. וקשה, בשביל לבנו הנאמן שמסר עצמו בשביל ישראל יהיה זה שכרו. והנראה לפרש שכאן מדבר התורה היאך הוא אופן קיום המצוות, כי הרי המצוות נקראים בשם נר, כמ"ש 'נר מצוה ותורה אור'. וגם מרמז לתיקון נשמת אדם כמ"ש 'נר הוי"ה נשמת אדם חופש כל חדרו במן' (משלי כ"ז).

והנה ידוע שכל קיום המצוות הוא כדי לעלות ולתקן את השכינה, ולזה אומרים לפני כל מצוה ומצוה לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה, וכמו שאיתא בזה"ק הקדוש (ח"ג רפא). שבכל אורייתא ובפקודין דילה, לאו איהו אלא למפרק שכנתא. ועי"ז נעשה היחוד בשלימות פב"פ שווין בכל קומתם.

ועוד ידוע שצריך לקיים את כל התרי"ג מצוות במחשבה ודיבור ומעשה, כמבואר בזה"ק הקדוש (ח"ג פג. שער הגלגלים הקדמה טז) שכל אדם מישראל צריך לקיים את כל התרי"ג מצות התורה, במחשבה דיבור ומעשה, כמ"ש 'בפיך ובלבבך לעשותו' (דברים ל"ד), כדי להשלים לבושי נפשו ולתקנם שלא יהא לבושא דחסרא, ואז הם המצוות בשלימות, כי אם ח"ו יחסר אחד משלשה בחינות האלו, יצטרך לבא בגלגלים רבים עד שיקיים כל תרי"ג מצות התורה בשלימות. והוא כל התכלית של המצוות שהמחשבה בשעת קיום המצוה יהיה זכה וברורה בלי מחשבות זרות ופניות רק בלתי לה' לבדו. והדיבור שהוא הברכה של המצוה, או האותיות התורה שכתוב בה המצוה היא כמו שאומרים בלשם יחוד כמו שכתוב בתורה, כי כל אחד יש לו חלק בתורה, וכשעושה המצוה הוא מתקן את האותיות התורה השייכים אליו. ומעשה המצוה צריך להיות בשלימות עם כל הדינים שיש בכל מצוה ומצוה.

והנה זה לעומת זה עמלק רצה להפריד בין המחשבה והכוונה ממעשה המצוה, וכמו שכתוב אצל עמלק ייאמר כי יד על כס יה מלחמה להו"ה בעמלק מדר דר' (שמות י"ז טז), ופרש"י שם, נשבע הקב"ה, שאין שמו שלם ואין כסאו שלם, עד

שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם. היינו שעמלק שהוא היצה"ר כמבואר בזה"ק (ח"ג:), מפתה את האדם לעשות את התרי"ג בלי שום מחשבה לשם שמים בחינת וי"ה, רק בקרירות כמצות אנשים מלומדה בלי מחשבה ושכל, ועי"ז נפרד וי"ה משם הוי"ה בחינת מחשבה לוי"ה שהוא בחינת המעשה. כי עמלק הוא בחינת ראשית כמ"ש 'ראשית גוים עמלק' (במדבר כ"ד ט), ובחינת ראשית הוא מחשבה, סוד ג"ר דכל הקומה, היינו שקליפת עמלק היה לפגום את המחשבה, ולהפריד עי"ז את המחשבה והכוונה ממעשה המצוה, היינו להפריד את הג"ר שהם המוחין מהשבע ספירות התחתונות שהם בחינת זו"ן, והוא עמלק בני' פס"ק, שמפסיק בין מחשבה למעשה. וזה היה ג"כ כונת המן הרשע לפגום בבחינת מחשבה של בני ישראל, ולכן ביקשה אסתר המלכה ממלכו של עולם להשיב את הספרים מחשב"ת המן בן המדתא האנגי' (אסתר ח"ה).

וזכה נבוא לפרש המקרא קודש שמדבר על אופן קיום המצוות, ואתה הוא אותיות וי"ה משם הוי"ה בחינת יחוד קוב"ה ושכינתיה, ובאמצע הם א"ת, היינו שבא לרמז אך מחברים וי"ה משם הוי"ה, עי"ז הכ"ב אותיות התורה שהם מאל"ף עד תי"ו, כמבואר בשער הבונונת (דושי העמידה ר"ד) כבוונת התפילה, וז"ל: ולכן אנו אומרים 'אתה' כי הוא משפיע בה בחינת הכ"ב אותיות האלפא ביתא מאל"ף עד תי"ו, והוא 'אתה' א"ת ה', כי אלפא ביתא הנק' א"ת, ניתנת בנק' הנקראת ה' תתאה, ועי"ז הארה זו מעלה אותה עד הת"ת דו"ה הנקרא הוי"ה עי"ז.

וזהו ואתה תצוה מלשון צוותא וחיבור ויחוד, את בחינת מלכות, בני ישראל בחינת ז"א. וזה עי"ז ויקחו אליך כי משה הוא בחינת הכ"ב אותיות התורה כמ"ש 'זכרו תורת משה עבד' (מלאכי ג' כב), וגם משה רבינו הוא בחינת הדעת (וה"ב רכא).

המחבר ומייחד את יחוד זו"ן, ולכן מייחס כאן התורה הכול על משה רבינו כי הוא בחינת הדעת. והביאור בזה דהנה כל גלות מצרים היה תיקון לסוד הדעת שנפגם עי"ז חטא אדה"ר, כמבואר ממרן הארזי"ל (פע"ח שער חג המצות פ"א) וז"ל: ואמנם כל הנשמות הם באים בחסדים וגבורות, אשר הם מסוד הדעת, אשר שם תלוי מציאת היוונו, בסוד וידע אדם את הוה, ולכן נקרא דעת, וגם כי כל הדור ההוא דורו של משה כנודע,

בס"ד, עש"ק פרשת תצוה
י' אדר א' תשפ"ב – שנה ר"ג גליון תקצ"ז

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"ג מוצ"ש	ר"ת	ירושלים	בני ברק	ניו יורק	מונטריאל
4:46	6:00	6:40	5:01	5:07	4:57
6:00	6:02	6:37	6:02	6:27	6:17
6:46		6:40	5:01	5:07	4:57

נא לשמור על קדושת הגליון

והנה משה הוא מבחי' הדעת, וגם הדור ההוא מבחי' הדעת ג"כ. אמנם גלות מצרים, כל ענינה לא היה, רק לצרף נשמות ההם, ולכן באו באותו הגלות הגדול, כי לעולם כשישראל פוגמים למטה, ועושין פגם באיזה מדה חס ושולם וספירות עליונים, הנה החיצונים יונקים משם, ובו יתאחו כולם, וזה סוד גלות מצרים, כי יניקת מצרים והטומאה שלהם היו מצד הדעת שלהם, ובפרט במה שהודעתך כי פרעה ומצרים הוא כנגד העורף העליון, שהוא באחוריים של הדעת העליון ודי בזה עיי"ש. ועי"ז קבלת התורה נתקנה הדעת.

ואח"כ עי"ז חטא העגל נפגם בחזרה בחינת הדעת (עץ חיים שער לה פ"ו), ועי"ז לא היה היחוד בו"ן. והתיקון לזה היה עי"ז עשיית המשכן עם כל המצוות הנעשים שם, כמ"ש רש"י בפרשת פקודי (לא כא). ולכן ציוה השי"ת על משה רבינו שהוא סוד בחינת הדעת, שימשיך ויתקן את הדעת של בני ישראל, ועי"ז יהיה היחוד בשלימות. ולכן מובן למה לא כתוב שמו של משה רבינו בפרשה זו, כי הדעת הוא בחינת נעלם כנודע (פע"ח שער העמידה פ"א), והוא שביקש משה רבינו אחרי חטא העגל 'מחני נא מספרך' כדי להמשיך את הדעת הנעלם, ועי"ז יהיה היחוד השלם.

וממשיך התורה לומר מהו אופן קיום המצוות בשלימות, שמן בחינת חכמה, כמו שאמרו חז"ל (מנחות פה): במקום שהשמן מצוי חכמה מצויה, בחינת מחשבה. זית בחינת מעשה, כי זית בני' מעשה עם שני כוללים של מ"ה ש"ע, כמבואר ממרן הארזי"ל (פע"ח חג המצות פ"ב) שמעשה מתחלק לשני תיבות. זך בחינת דיבור, שהוא הו"ך אותיות שהם כ"ב ומנצפ"ך. היינו שע"י שיקיים את התרי"ג מצוות במחשבה ודיבור ומעשה יהיה היחוד השלם. כתיב למאור היינו שיקיימו את המצוות במסירות נפש.

ועי"ז יהיה להעלות נר תמיד יהיה היחוד של נ"ה, שהוא בני' השלשה יחודים של זו"ן, יאהויה"ה בחב"ד, יאהויה"ם בחג"ת, יאהדונה"י בנה"י כידוע (פע"ח שער הנחמה פ"א). ועי"ז יהיה מתוקן ג"כ 'נ"ר הוי"ה נשמת אדם' שהוא ר"ת נ'פ'ש ר'ז'ח. הקב"ה יעזור שכל אחד ואחד יעשה את כל התרי"ג מצוות בשלימות במחשבה דיבור ומעשה, ועי"ז יהיה היחוד השלם, בביאת גואל צדק בב"א. רעוא דרעיון תשע"ז לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו ז"ע

וְאַתָּה הִקְרַב אֱלֹהֶיךָ אֶת אֶהְרֵן אֶחָיִךְ וְאַתָּה בָּנִינוּ אֶתוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָהֱמוֹנוֹ לִי אֶהְרֵן נֶגֶד וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אֶהְרֵן (כח א)

איתא במדרש (שמו"ד לו א) ה"ה"ד (זכריה י ד) 'ממנו פנה ממנו ית"ד וגו' 'ממנו יתד' זה כה"ג שנאמר (ישעיה כב כז) 'ולקעתיו ית"ד במקום נאמן וכו' ע"כ. ולבאורה צריכין להבין, מהיכן רמו דכהן גדול נקרא ית"ד. ולדעתנו נראה בס"ד דהנה 'יתד' הוא ר"ת ד'גן ת'רוש 'יצהר, שהם מתנות כהונה, ולכן שפיר בתיבת ית"ד נרמו 'כהן' גדול. וזה דוקא 'במקום נאמן' היינו מקום המקדש כי הר המוריה נקרא מקום כנודע, 'נאמן' ששם שפט יצחק אבינו ע"ה את צווארו להישחט על אמונת הקב"ה, ומשום הכא נקראת 'מקום נאמן'. ולכן שפיר נאמר 'אתה הקרב אליך את אהרן אחיך היינו 'אליך' אל משה רבינו ע"ה אל הר סיני, וגם 'אהרן' כהן הוא הר המוריה, והוא 'במקום נאמן' ודו"ק.

פ'רי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

וְהָיָה כִּי רִאשׁוֹ בְּתוֹכֵךְ שִׁפְחָה יִהְיֶה לְפָנָי סָבִיב מַעֲשֵׂה אָרֶג כְּפִי תִּחְרָא יִהְיֶה לוֹ לֹא יִקְרַע (כח לב)

ל'פני סביב מעשה ארג ר"ת הידוע, ת'חרא י'היה ל' לא י'קרע ר"ת פלוגיה, וביניהם בין את לתחרא כתוב כפ"י ר"ת 'תפרדו כ'ל פ'ועלי' (תהלים צב י). מעשה ארג אר"ג בני 'צדיק', כי בסיפור של מעשה הצדיקים מוכנעין אותם. והמילוי של לפני סביב מעשה ארג עולה הוי"ה אלה"ם, ע"ב אלה"ם, ס"ג אלה"ם, מ"ה אלה"ם, ב"ן אלה"ם, להמתיק חמשה אלה"ם בהוי"ת, ובוה מתישין כחו ומסירין אותו. והמילוי של תחרא יהיה לו לא יקרע עולה קס"א קס"א קנ"א קמ"ג, ובוה מכריתין אותה.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְאָכַלְוּ אַתֶּם אֲשֶׁר כִּפַּר בְּהֶם לְמִלֵּא אֶת יָדֵיכֶם לְקַדֵּשׁ אֶתְּכֶם וְזָר לֹא יֵאבֵל בִּי קִדְשׁ הֵם (כט לב)

והענין, כי חכמה כורת ומשכית הקליפות שלא ינקו מזוי שפע קדש, ולכן כהן שהוא ענף חכמה יאכל קדש (עין שער המצות טור"ע), וממשיך זיו הקדושה, ולגבי זיו אור צח עליון, כל מי שאינו כהן נקרא זר לגבי קדשי שמים, כי מי יאמר זכיתי לבי שלא יגרום חלילה באכילתו שיתנהגו הממאים שפע הקדש, אבל עיקר אוהרות הזר שלא יאכל קדש ואכילתו אשמה, הוא אוהרה על הממאים שלא יתנהגו אף שפע הכרחי משפע הקדש סוד אור החכמה. והוא אוהרה לישראל שלא יגרמו חלילה שהשפע הקדוש המחיה את הכל, שינקו חלילה הממאים מזוי הוד הדר החכמת שפעת שכניתו, וכן ישראל שלא זכה לקדש עצמו וליטתר ממומאית תאוות הנחש לקדש עצמו במותר לו, הוא ונשמתו זר לגבי אכילת קדש, קדש דלעילא. ומחמת שיש דרגא על דרגא, לכן חלקו רבינו הרמב"ם במנין המצות בשתי לאוין קדש ותרומה, והבן מאוד היטב.

אוצר החיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו ז"ע

וְאַתָּה תַּעֲנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֱלֹהֶיךָ שָׁמֶן זַיִת זָךְ בְּתֵית לְמֵאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (כז ב)

הבעל הטורים כתב, וזה לשונו: לא הזכיר משה בזה הסדר, מה שאין כן בכל החומש, שמשעה שנוגד משה אין סדר שלא הזכיר בה עיי"ש. והנראה לי לומר ולרמוז בזה האופן, שזה איתא בגמרא (מנחות ג:) למה נמשלו ישראל לזית, לומר לך מה זית אינו מוציא שמנו אלא ע"י כתיחה, אף ישראל אין חוזרין למוטב אלא ע"י יסורין. ועוד אמרו במסכת סנהדרין (יג:) רבי אליעזר אומר, אם ישראל עושין תשובה נגאלין, ואם לאו אין נגאלין, אמר ליה רבי יהושע, אם אין עושין תשובה אין נגאלין, אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזרין למוטב. ועוד אמרו במסכת ראש השנה (כה.) תנו רבנן, למה לא נתפרשו שמותם של זקנים הללו, שלא יאמר אדם פלוני כמושה ואהרן, פלוני כנרב ואביהוא, פלוני כאלדד ומידד. וכמו שאיתא בתיקוני זוהר (תיקון סט קד.), שאתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא, ובכל צדיק וצדיק, שכל צדיק הוא בכחינת משה. והנה כל צדיק בדורו צריך לומר לכל העם דברי כיבושים כדי להחזירם למוטב.

וזה מרמז כאן התורה 'אתה' היינו שכל צדיק וצדיק בדורו 'תענה את בני ישראל ויקחו אליך' לכל צדיק, 'שמן זית זך בתית למאור' צריך המנהיג הדור הצדיק לומר דברי כיבושין לעם, כדי שיעשו תשובה ברכים ויעובו הטאם, לומר שאתם בני ישראל נמשלים לשמן זית שאין עושים תשובה רק ע"י כתיחה ביסורין, ואם לאו ח'ו' אז צריך לומר להם שיעמיד עליהם מלך קשה כהמן, ורק עי"ז יהיה למאור בני ישראלים, וע"ז זה 'להעלות' יכול להעלות 'נר תמיד' 'נר' היא התורה כמ"ש 'תורה אור' (משלי י כג), וקיימו את כל התורה, 'תמיד' וקיימו 'שוית' ה' לנגדי תמיד' (שם פז ח). והשתא ניחא למה לא כתוב שמו של משה בפרשה, כי אם היה נכתב שמו של משה, אומרים לו כלום אתה כמשה שצריך אתה להשמיע מוסר לבני ישראל ולשמוע לך, אבל השתא שאין נכתב שמו משה בפרשה יהיו מוכרחים לשמוע לכל מנהיג ורב הדורש מוסר ותוכחה לכל העם. ודו"ק.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו ז"ע

וְאַתָּה תַּעֲנֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֱלֹהֶיךָ שָׁמֶן זַיִת זָךְ בְּתֵית לְמֵאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד (כז ב)

וזהו שעבור שאתה הקב"ה, תצוה ותחבר תמיד עם בני ישראל, ועבור זה לא יכול להגיע להם שום אחיות החיצוניים, וכן בחינת מקמרגים של בני חיים ומוזנא שהם מעכבים ליתן לבני ישראל, וכשאתה תהיה עם בני ישראל, או לא יחסר להם כלום, ועבור זה יהיה בהם יכולת לקחת מעבודתם הכשירה, אליך בחינת מדרגת העלאת מ"ג של שמן שהוא כנגד עולם אצילות, כנודע ששמן הוא חכמה (מנחות פה:). זית הוא בינה, זך הוא ת"ת, בתית למאור הוא מלכות שמים, שכל עבודתינו בגלות הזה, הוא רק להעביר ולכרות ולכתת החיצונים והקליפות, שרוצים לאחוז במלכות שמים כנודע, וזהו בתית לחיצונים עד שמאיר שם אדנ"י ב"ה כמו שם הוי"ה

ר"ל, ואתה זה הקב"ה, כמו שאנחנו בני ישראל אומרים ברוך אתה ה' לנוכח. כלומר, לעיל בפרשה הקודמת, אמרת כביכול, רבוננו של עולם למשה רבינו ע"ה 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה' וגו'. על זה השיבו בני ישראל להקב"ה, אם אתה תצוה, והוא לשון צוותא חדא. והוא לשון חיבור. ר"ל, אם אתה תצוה ותחבר עם בני ישראל תמיד בלי הפסק מה, אז יקחו בני ישראל אליך שמן זית זך וגו' והוא בחינת מדרגת העלאת מ"ג מתתא לעילא, עד להעלות נר תמיד כלומר נ"ר עולה שלשה יחודים, יחוד עליון של חב"ד יאהויה"ה. ושל חג"ת יאהוהי"ם. ושל נהי"ם יאהרונה"ה, כדאיתא בפע"ח (שער תוכה פ"א) ע"ש.

'בן בית' ח"ב דף צו מרבינו אליעזר צני מקאמרנא

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב' לרבינו יצחק אייזיק מקאמרינא זי"ע

הלכות שבת סימן רמז

שכר גוי לימים בדבר קצוב, ליתן אגרת בידו, אמר לגוי שישלם לו

אמר לגוי שישלם לו

שכרו לימים בדבר קצוב

ה. אם אמר לגוי שישלם לו הרי זה כקצץ, אף על פי שלא פירש הקצבה סמכה דעתו דגוי שיתפשר עמו בטוב^ב:

ד. אם שכרו לימים דבר קצוב לכל יום אלא שאינו מקפיד עמו מתי ילך, מותר לשוכרו וליתן אגרת בידו ערב שבת לכולי עלמא ואין כאן בית מיחוש, דזה הוי קצץ ממש^א. {ב} מה לי סתם או לימים:

זר זהב ~~~~

הכרח על זה.

והנה הר"ן הוכרח לידחוק לתרץ דברי הר"ף, אבל לפי פסק מרן מור"ם (בסעיף א')^א לית דחש להא מילתא כלל, ועוד שאף לדברי הר"ף מותר דזה הוי קצץ ממש, ופירוש הברייתא כבר פירשו לן רבנן יותר מרווח מפירוש של הר"ן, ומה שלא הגיה מרן [מור"ם]^א, סמך על המעיין כי תינוק לא יטעה בזה, דלדעת תוספות ורא"ש ואגודה (שבת סימן כה) ותרומת הדשן וכל הראשונים ואחרונים לית דחש להא מילתא כלל, ועיין אליה רבה (סק"ז)^א ותוספת שבת (סק"ז) כדברינו:

{ב} מה לי סתם. דברי המחבר (בסעיף ג) הם דברי הר"ן (שבת ז. ד"ה גרסינו) שסובר כדעת הר"ף (שם ז. דבלא קצץ אסור לעולם, ובברייתא (שבת יט.) מפורש בהדיא דברביעי וחמישי מותר לשלוח אגרת, ובערב שבת דוקא אסור, ולכן מפרש בדוחק גדול לתרץ דברי הר"ף דזה מיירי בקצץ לימים, ולכן מותר ברביעי וחמישי, אבל לפי פסקי טור ורא"ש (סימן לו) ותוספות (ד"ה אלא) ורוב ראשונים דהאי ברייתא דברביעי וחמישי מותר מיירי בלא קצץ, דבערב שבת אסור, וברביעי וחמישי מותר, אם כן אין פסק זה מתקיים כלל, כי למה לנו לחלוק להוציא הברייתא מפשטות ולהמציא סברא כרסית התלויה כחוט השערה, כיון שאין לנו

מסגרת השלחן ~~~~

אפילו בערב שבת.

ה. וזה לשונו. שכרו לימים וכו'. זה לשון מלבושי יום טוב, יפה כיוון שזה דוקא ליש מתירין, והוא פירוש הר"ן להברייתא שהשמיטה הר"ף והרמב"ם שהם האוסרין דסעיף א', וקשיא על הש"ע דסתם כוותיהו, ואעפ"י כן כתב לזה דהר"ן בסעיף ג', עד כאן. ולפי זה בלא קצץ כלל אסור אפילו מיום ראשון לדעת הלבוש, אבל רמ"א מתיר אם צריך לכך, וטעמא נראה לי משום דאפשר לפרש הברייתא בלא קצץ כלל, דלא כר"ן, וכן משמע בהרא"ש, ואגודה, ורבינו ירוחם, וכן עיקר. והשתא מתורץ דברי ש"ע דברייתא מיירי בלא קצץ כלל אבל בשכרו לימים הוי כקצץ, אלא דחש לדברי הר"ן והחמיר בערב שבת.

א. עיין בשולחן ערוך (סעיף ג) דפסק המחבר לאסור בערב שבת, ודעת רבינו מבואר באריכות ב'זר זהב' דסובר דתלוי בפלוגתא דהמחבר והרמ"א (בסעיף א), ולדעת הרמ"א מותר אפילו בערב שבת. ע"ש.

ב. כן כתב הרשב"א (ש"ת ח"ג סימן שסח), ונפסק בשולחן ערוך (סעיף ב): אם התנה עמו שיתן לו שכרו, אף על פי שלא פירש כמה יתן לו, דינו כקוצץ דסמכא דעתיה דגוי. ע"כ.

ג. הרמ"א ויש מתירין אפילו לא קצץ, ואפילו לא קביע בי דואר במתא, אם משלחו ביום ה' או קודם לכן, ויש לסמוך עלייהו אם צריכים לכך.

ד. היינו דהרמ"א לא פליג אמחבר בסעיף ג דאוסר בע"ש, ולדעת הרמ"א מותר

עטרת תפארת

עובדות וסיפורים מרבותינו זי"ע

ואלה המגידים אשר יעשו (כה ד.)

עוזר כדברים סתומים ונחתימים, אולם הוא קבלם באמונת-אמן, וביציאתו מן העיר נטל את האדרכת העטופה מנידו של המשמש ופנה לדרכו. הדרכך אצה לו לרבי עוזר, שכן זה מקבץ קבע עם סוחר גדול להפגש באחד מימי השבוע, וכיון שפך, דרבו את העגלון שלו להדחיק את הסוסים במהירות ובלי הפסק. למעלה מיממה עברה עליהם בנסיעתם, וביום ראשון בלילה נקלעו לעסק ביש. בעודם עושים את דרכם ביעף על-גבי נהר קפוא, נשבר הקרח תחת רגלי הסוסים והגללו צללו אל תוך המים הקפואים. העגלון נתר מיד מן העגלה, לאחר שפשט מעצמו את אדרכתו הכבדה, ונסח לחלץ את הסוסים מהנהר, אך לשווא היה כל עמלו. נסה רבי עוזר לסייע לו במלאכתו, לאחר שאף הוא פשט את אדרכתו שהקבידה עליו, אולם הקרח המשיך להתבקע מסביבם עד ששיניהם קמטע נפלו המימה. כמו כן הקבידה פתאום הפחשה בראשו של רבי עוזר, אודות האדרכת השלה שהרבי העניק לו בטרם צאתו ממנו, והוא באמת להתעטף באותה אדרכת, כשהוא מתעטף אחד עמה באמונת צדיקים ללא סג. לפתע חש רבי עוזר העגן והרצוף, במין קלילות ורעננות המתפשטות בעצמותיו, ובכחות לא-לו החל לרוץ אל צדו השני של הנהר. במהירות שלא תאמן הגיע למחוז הפצו, ושם מהר להזעיק כחות הצלה שאצרו-רצו יחד עמו אל מרכז הנהר הקפוא, אלא שבהגיעם אל המקום, התברר להרדתם כי הם אחרו את המועד והעגלה יחד עם רוכבה צללו המימה, ורק נפשו של רבי עוזר היתה לו לשלל. כששב רבי עוזר ובא לרבו הודותיו לו על אשר פעל למענו, אמר לו הרבי: "ווי, האם באמת חשית שהאדרכת אורירית וקלה פנוצה? והוסיף: "הני אמרו חז"ל שתפלה עושה מחצה. לבטל את הגזרה שרכצה עליך לא עלה בנדי, אולם פעלתי לפחות שאתה תציל בחסדי שמים, ואמנם עלתה בנדי."

לקומראן בערב שבת. באותם ימים, היה רבי עוזר בעצומו של משע מסחרי ארץ, והוא בקש להספיק לנדד למרחק גדול בעוד הנהרות קפואים ונתן לנסע עליהם בסוס ומרכבה, ולקצר בכך את הדרכך הארבה. בדרך, נכנס רבי עוזר לבית מדרשו של רבו, ועקב קצר השעה טרם תשקע השמש והשבת תפרש את כנפיה על היקום, מהר להכנס אל הקדש פניהם כדי לטל שלום מרבו. לפליאתו, התקבל הפעם אצל הרבי בקבלת פנים זוננת, באופן שונה ממה שהיה רגיל תמיד. נדמה היה לו לרבי עוזר, שהרבי מביט בו בפנים זעומות ויש בלבו קפידה עליו, אלא שמחמת טרדות השבת הממשמשת לבוא, לא היה לו לרבי עוזר פנאי להרהר בכך ולמצא את הסבה לקפידתו של הרבי עליו, ותלה את הדבר בכך שאף בביתו של הרבי נמצאים עתה בהכנות קדחתניות לקראת בואה של שבת המלכה, ואין השעה כשרה לקבלת פני האורחים. לפליאתו של רבי עוזר, נשנה הדבר גם כשבא להסב יחד עם הרבי בשלחן שעתך בליל השבת, ובשלישית כשבא אליו בסעדת יום שבת-קדש, וכך עברה עליו השבת כשהוא שרוי במרידות-מה ובלו אומר פליאה ותמהון. עם צאת השבת, נחפו רבי עוזר לדרך הארבה, והוא בקש לטל ברכת שלום מרבו, אלא שעם בואו לבית הרבי, עצרו המשמש מלהכנס פנימה בגמיק כי הרבי עסוק עתה בענין חשוב, ואין הפנאי בידו לקבלו אצלו. "הרבי בקש ממני לומר לך, שהוא מבקשך להשאר לסעדת מלנה מלכה ולאחר-מכן תצא לדרךך". חזקה עליו על רבי עוזר פקדתו של הרבי, והוא הסב יחד עם שאר החסידים לסעדתו של דוד המלך כדי ללוות את השבת, וכאשר נכנס הרבי להסב עמו, פנה לרבי עוזר וברכו שיעלית דרכו, וקששים הוסיף ואמר: "טרם צאתך מקאן, מבקש אני ממך שלא תשכח לטל את החבילה שהכנת בידו של המשמש, ובה נמצאת אדרכת דקה שהכנת בעבורך". דבריו של הרבי, היו בעיניו של רבי

סוחר גדול וחרף היה רבי עוזר, ובכל אשר פנה הצליח ה' בעדו. נוהג היה לנסע לארצות רחוקות, לרכש בקן סחורות שונות במחירים מוזלים, ולמכר אותן באזור מגוריו במחיר מופלף. כשמו פו היה רבי עוזר, ותמיד היה לעזר ונאחיסמך לכל מי שפנה אליו ובקש ממנו תמיכה וסייע, ומעולם לא השיב פני אדם ריקם. זכה רבי עוזר לשני שלחנות, ותורה ונדלה התאחדו על שלחנו. לצד עשרו הרב, היה גם תלמיד חכם מפלג, והיה מנצל את נסיעותיו הארכות להגות בתורה בספרים שהיה נוטל עמו, ויחד עם זאת היה חסיד ואיש מעשה. במהלך נסיעותיו הארכות, הגיע פעם לאנזינו שמו של רבינו הקדוש רבי אליעזר צבי מקומרינא, בנו של רבינו הקדוש רבי יצחק אייזיק מקומרינא, שרבים נהרו להסתופף בצלו והתפרסם כצדיק מושל ביראת אלקים, אשר ככל היוצא מפיו יעשה. מעודו היה רבי עוזר משתוקק להתאבק בעפר רגלי הצדיקים וליהנות מזיו תורתם, וכאשר שמע על נדלתו של הצדיק מקומרינא, גמר אומר בלבו להאריך את דרכו, על-מנת לבקר בהיכלו ולקטע מצוץ דבשו. כבר בבקורו הראשון, חש רבי עוזר קהלן צמא שנגד במדבר והגיע למעון מים חיים, והוא התקשר בכל נימי רוחו ונפשו אל הצדיק שהאיר לו פנים והשיב לו מנת אהבה אחת אפים. בהשתאות ראה רבי עוזר, כי כל מה ששמע אודות רבי אליעזר צבי, לא היה אלא כטפה מן-הים וכמשל בלבד, ועל-אתר גמלה בלבו ההחלטה "פה-אשב כי אותי". גם הרבי קרבו אליו, לאחר שתהה על-קנקנו ומצאו כלי משלם ומפאר, מלא ונדוש בתורה וחסידות, יחד עם יראה סחורה ומדות נאצלות, ובמשך הזמן נעשה רבי עוזר לאחד מן היושבים ראשונה במלכות.

היה זה בחודש אדר של שנה אחת, בשלהי החורף שהיה באותה שנה משלג וסער, ורבי עוזר הגיע כמנהגו

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליהם שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד: (שמות כז כ)

מצות עשה להעריך ולהטיב הנרות תמיד

מצות עשה להעריך ולהטיב הנרות תמיד בהיכל הקודש לפני השם יתברך בכל יום ויום, ערב ובקר. שנאמר (שמות כז כ - כא) 'להעלות נר תמיד באהל מועד', ונאמר (שם) 'יערוך אותו אהרן ובניו', 'בהיטיבו את הנרות יקטירנה' ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה' (שם לז - ח).

מדיני מצוה שיתן לכל נר חצי לוג שמן, שנאמר (שם כז כא) 'מערב עד בקר', ושיערו חכמים חצי לוג ללילי טבת ארוכות, ואם יותר אין בכך כלום.

ומענין מצות הטבה הוא הדישון לדשן המנורה, שכל נר שכבה בבקר מסיר הפתילה וכל השמן שבתוכו, ומקנחו ונותן בו שמן אחר ופתילה חדשה, ומדליקו. ונר שלא כבה מתקנו שיהיה דולק יפה, ונותן בו שמן חצי לוג, חוץ מנר מערבי שאין נוגע בו בבקר.

ונר מערבי שכבה מתקנו ומדליקו מאש שעל מזבח החיצון, אבל אם מצאו דולק מניחו כמות שהוא ואינו נוגע בו, אבל נרות אחרים שכבו מדליקו מזה לזה, שמושך הפתילה עד שמדליקו מנר אחר ומחזירו, אבל בין הערבים אף שמצאן דולקין מכבין ומסיר השמן והפתילה, ונותן שמן אחר חצי לוג ופתילה חדשה ומדליקו.

כל הפתילות שאסור להדליק בהם בשבת אסור להדליק בהם במקדש. ואין מחנכין את המנורה אלא בהדלקת של בין הערבים, ודוחה השבת, ונוהג בבית המקדש בזכרי כהונה.

וכל זה שיטת הרמב"ם (פ"ג מתמידין ומוספין ה"י - יד) האמיתי כמו שנבאר, בפרט דספר הזוהר (אמור רע"מ פט). מסייע כוותיה המכריע את כולם. תנן [בזוהר] (שם) לסדרא כהנא בכל יומא בוצינין בבי מקדשא, בגין דנהירו עלאה במשח רבו נחית על רישא דכהנא בקדמיתא, לבתר איהו אדליק ואנהיר כל בוצינין, ועל דא אתייהב רשו לכהנא בלחודו לסדרא בוצינין, ולאדלקא לון בכל יומא תרין זמנין, בבקר ובערב, לקביל נהירו דיחודא תרין זמנין, בכל יומא. הרי מבואר בהדיא כדעת הרמב"ם.

'אוצר החיים' שמות דף רלג:

הטבת והדלקת הנרות לדעת הזוהר והרמב"ם

ובכאן מבואר שהכהן הדליק הנרות בערב ובבקר כדעת הרמב"ם (הלכות תמידין ומוספין פ"ג ה"י-ה"ג), ולא כדעת הרש"י (ע"י רש"י עה"ת שמות כז ו, רש"י חגיגה כז: ד"ה מנורה לא כתיב בה תמיד, וע"י כס"מ על הרמב"ם שם שציין לרש"י מנחות פח: ד"ה כיצד עושה מטיבה). ואדונינו המקדש מלך אמר דדעת הרמב"ם לא כסברת הרש"י, במחילת כבוד תורתו לא ניחא למרייהו למימר הכי, שהרמב"ם יחלוק על הרש"י חלילה, וגם הזוהר אינו חולק עם הרש"י בשום מקום חלילה, ובארנו בספרי עשירית האיפה על תורת כהנים (אמור פרשתא יג ז), ובספרי אוצר החיים על תרי"ג מצות (מצוה לח), וכבר נדפס בפרשת תצוה (שמות רלג:), ושם בארנו באורך גדול לבאר השני משניות דמסכת תמיד (פ"ג מ"ט, פ"ו מ"א, בתו"י"ט שם שהביא שו"ת הרשב"א סימן שט, סימן עט), אשר נלאו כל מעיין להשיגם, והרבו בדוחקים לא מעטים, והכל בארנו על נכון.

ותמצית הדברים, שבבקר אסור לכבות הנרות, וכך סדר הטבה בבקר, אם מצאן דולקים נותן לכל נר חצי לוג שמן, ומניחו דולק עד ערב, אם מצאן שכבו איזה נרות, נפסלו הפתילה והשמן, ובהכרח להיטיב אותן ולהשליך השמן והפתילה הישנה, ונותן פתילה חדשה ושמן חצי לוג ומדליק, ונר שמצאו דולק אינו נוגע בו, אלא נותן בו חצי לוג שמן שיהיה דולק עד ערב, וזהו דרך הטבה. אבל בערב בעי הדלקה, דהיינו אף על פי שמצא אותם דולקין, מטיב ומכבה אותם, ונותן שמן חדש ופתילה חדשה ומדליק אותם. וזהו חיוב הדלקה בערב, אבל בבקר אינו בו חיוב הדלקה, מצאן שלא כבו אסור לכבות, אלא מוסיף חצי לוג שמן, והם הולכים ודולקים עד ערב. ועל פי הקדמה הזאת בארנו המשניות לנכון, וסלקתי כל הערעור שערערו הראשונים על הרמב"ם, ובארתי כמה ראיות משי"ס ספרי ספרא ותוספתא כדעת הזוהר והרמב"ם, ודלא כהרשב"א ורש"י זצ"ל (ע"י"ש באוצה"ח).

והוצעתי הדברים לפני הגאון מופת הדור מוהר"מ א"ש אב"ד דק"ק אונגוואר, ואמר, לא ידמה אוהבי שזה סברא בעלמא, אלא הן הן הדברים שניתנו למשה בהר סיני.

'זוהר חי' ח"ב דף ת:

ולאדלקא לון בכל יומא תרין זמנין. כדעת הרמב"ם (פ"ג מתמידין ומוספין ה"י - יד) אמיתי שבארנו באורך בספרי עשירית האיפה' ויאוצר החיים על המצות בדברים נפלאים, אלא שבבקר היה הדלקה בדרך הטבה, דהיינו אם מצא אותם דולקים לא היה מכבם אלא מתקן הפתילה, ונותן חצי לוג שמן להיות דולק כל היום, אם מצאן שכבו נפסלה השמן והפתילה ונותן מחדש ומדליק, ובערב בהכרח מכבה ומסיר השמן והפתילה ונותן חדשות ומדליק.

'זוהר חי' ח"ה דף פא:

ענין הטבה והדלקה על פי רמב"ם (הל' תמידין ומוספין פ"ג ה"י"ב) שפוסק, שגם בבקר היו מדליקין הנרות, ורעשו עליו כל גדולי הראשונים שדעה זאת סותר כל פנות השי"ס (ראה שו"ת הרשב"א סי' שט, וע"י כס"מ ולח"מ על הרמב"ם שם), ובאמת גם דעת הזוהר כך (אמור רע"מ פט.), וצריכין לחלק בין הטבה להדלקה, דלא כרש"י (מנחות פח: ד"ה כיצד), כמו שהארנו הרבה בחבורי על תורת כהנים (עשירית האיפה קלז). ובאוצר החיים על המצות (תצוה רלג:), בבקר מצאן דולקין, לא היה נוגע בהם, אלא נותן לכל אחד חצי לוג שמן שיהיה דולק כל היום, וזה נקרא הטבה, שאינו אלא מתקן שיהיה דולק כל היום, מצאן בבקר שכבו, בהכרח מסיר הפתילות ומדליק מחדש חצי לוג שמן, ובערב אפילו מצאן דולקין, מכבה ומסיר הכל ונותן שמן ופתילה חדשה ומעלה הנרות, ואין שם הטבה ותיקון כלל, אלא העלאה שהוא בלשון תורה הדלקה מתחלה, לכך רבי יהודה סובר כלא חד מלה, דבין בבקר ובין בערב היה הדלקה, אלא שאם מצאן דולקין היה הדלקה בדרך הטבה, שנותן חצי לוג שמן בכל נר כדי שיהיה דולק כל היום.

'זוהר חי' ח"ה דף קכת.

תרי זמני, כדעת הרמב"ם (פ"ג מתמידין ומוספין ה"י - יד) אמיתי אלא שבבקר היה הדלקה

בדרך הטבה נר שמצאו דולק הוסיף עליו חצי לוג שמן כדי שיהיה דולק כל היום ונר שמצאו כבה היטיבו והסיר הפתילה והשמן שנפסלו ונותן פתילה חדשה ושמן חדש וכל זה בבקר ובערב כבה אותן והיטיבן והדליק אותן מחדש ובוזה יבוא לנכון כל המשניות שנבוכו בהם הראשונים והארכנו כבר בחבורי על המצות ובחבורי על המשניות.

'זוהר חי' ח"ה דף קסו.

דרוש מתוק מדבש תיבה מול תיבה

והרמזו 'שמן זית זך כתית למאור להעלות' ששה תיבות אלו הם במספר מכוון 'שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד' 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם'. נהירו דיחודא. והוכפל פסוק זה בפרשת אמור (כד ב) לקביל נהירו דיחודא תרין זמנין.

ויש לנו בזה דרוש מתוק מדבש תיבה מול תיבה, 'שמן' 'שמע' 'ברוך' שבת. 'זית' 'ישראל' 'שם' פסח. 'זך' 'יהו"ה' 'יבדו' שבועות. 'כתית' 'אלהינו' 'מלכותו' ראש השנה. 'למאור' 'יהו"ה' 'לעולם' יום הכיפורים. 'להעלות' 'אחד' 'ועד' סוכת. ולכן בא פרשה זאת אחר שש מועדות ענפי מלכא בוצינן עלאין נהירו דיחודא, אין כאן מקומו לבאר.

'אוצר החיים' שמות דף רלג:

והענין שמ"ן ז"ית רזא דשם כ"יב [אותיות של שמות], יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אל"ף דל"ת נוי"ן יו"ד, עם הפשוט יאהדונה"י, עולה שמ"ן ז"ית רזא דצדיק (תיקו"ז מא.), יזך כתיבת' בסוד הטפה, של שמן זית, והאור והשפע, ויסוד דנוקבא היכל קדש הקדשים (פע"ח שער הציצית פ"ג), נקרא 'שמן זית זך כתיבת' בסוד במספר ל"ב פעם יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, נמשך מליב אלהיים. 'למאור' להעל"ת' להעלת כל הבחינות, בסוד למאור אם עליונה בינה, ויחוד של למאור' להעל"ת בסוד אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד.

וכל ששה תבות אלו בכללן שמן זית זך כתיבת למאור להעלת בסוד יחוד שמע אלף קי"ח, ויחוד ברוך שם אלף שני"ח, ושניהם עולין שמן זית זך כתיבת למאור להעלת, ומשה לא אמרו (פסחים נו.) 'ולכן לא נזכר בפרשה שמו של משה רבינו', כמבואר ב'אוצר החיים' שלנו. ובכאן הוא ק"ש של לילה, ובפרשת אמור (כד ב) ק"ש של יום, נגד ששה מועדות דלשם, ושם נבאר. וזהו 'ויקחו' בשוא, יקחו אורות ויחודים של ששה תיבות אלו, ושל אור עליון של שמן זית, ויחזרו ויקחו אלך בפשטות, לעשות המצוה בפשטות.

'היכל הברכה' שמות דף רלג.

לקבל נהירו דיחודא, מספר 'שמן זית זך' כתיבת למאור' להעל"ת' (שמות כז כ), מספר נהירו דיחודא 'שמע' ו'ברוך', שני אלפים תע"ו.

'זוהר חי' ח"ה דף פא:

השפע שנמשך ע"י הדלקת המנורה

לפי האמת טעם מנורה שעולה במספר שבע פעם טוב ה', כטעם 'טוב ה' ככל' (תהלים קמה ט), כי על ידי שבעה קני המנורה היה נמשך רב טוב לבית ישראל, וטעם מנורה חסר כטעם [מספר] 'נר אדם', ובהתחברות עם וא"ו נעשה שבע פעם טוב ה'.

'עשירית האיפה' דף קלו: